

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2020-5-001

(Muafiyet)

Karar Sayısı : 20-31/382-171

Karar Tarihi : 25.06.2020

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE

Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Ahmet ALGAN, Ayşe ERGEZEN

B. RAPORTÖRLER : İmren KOL, Serap TOPALÖMER, Ahmet Ogün KARAGÜLLE,
Ayşe Nur GÜVEN

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

: - Trakya Cam Sanayii A.Ş.

Temsilcisi: Prof. Dr. H. Ercüment ERDEM

Büyükdere Caddesi, No. 175, Kat 3, 34394 Esentepe - İstanbul

(1) **D. DOSYA KONUSU:** **Trakya Cam Sanayii A.Ş. ile on dokuz bayi arasında imzalanması öngörülen Yetkili Bayilik Sözleşmesi'ne muafiyet tanınması talebi.**

(2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 06.01.2020 tarih ve 125 sayılı giren bildirim üzerine düzenlenen 09.06.2020 tarih ve 2020-5-001/MM sayılı Muafiyet Raporu 18.06.2020 tarihinde görüşülmüş ancak, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 51. maddesinde öngörülen karar yeter sayısının oluşmaması nedeniyle yine aynı maddede belirtilen yöntem izlenmek üzere dosya konusu 20-29/367-M sayılı karar ile ikinci oylamaya kalmıştır. Bu defa anılan Rapor görüşülerek, karara bağlanmıştır.

(3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;

- Trakya Cam Sanayii A.Ş. (TRAKYA CAM) ile yetkili satıcılar/bayiler arasında imzalanması öngörülen "Yetkili Bayilik Sözleşmesi"nin (Sözleşme) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı olduğu ve menfi tespit belgesi alamayacağı,
- Dosya kapsamında incelenen Sözleşme'nin aşılın pazar payı nedeniyle 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara ilişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliği) ile sağlanan grup muafiyetinden yararlanamayacağı,
- Diğer taraftan Sözleşme'ye, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan koşulların tamamını karşılaması nedeniyle, imzalanmasından itibaren iki yıl süreyle bireysel muafiyet tanınabileceği

ifade edilmiştir.

G. İNCELEME ve DEĞERLENDİRME

(4) Bildirimde özetle; TRAKYA CAM ile 19 bayi arasında imzalanması öngörülen Sözleşme için 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet talep edilmektedir. Yetkili bayilik sözleşmesi imzalanması planlanan teşebbüsler, TRAKYA CAM yetkili satıcısı (YES) olarak¹ TRAKYA CAM'ın üretimini yaptığı düzcamların pazarına

¹ TRAKYA CAM'ın doğrudan satış yaptığı üç tip müşteri grubu bulunmaktadır. TRAKYA CAM tarafından üretilen camlar; (1) doğrudan işlemek üzere büyük miktarda cam alma kapasitesi bulunan ve asıl faaliyet alanı cam işlemek olan sanayici müşterilere, (2) TRAKYA CAM'ın tescilli markası "Isıcam Cam

satışını yapacak, bu çerçevede TRAKYA CAM ürünlerini tekrar işlemeden, aldıkları gibi ya da gerekirse keserek müşterilere ulaştırılmasını organize edeceklerdir.

- (5) Dosya kapsamında TRAKYA CAM'dan, rakibi konumundaki Düzce Cam ve Sanayi Ticaret A.Ş.'den (DÜZCE CAM), başvuru tarihi itibarıyla TRAKYA CAM'ın yetkili satıcısı konumunda bulunan 19 yetkili satıcıdan² ve Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğünden (Ticaret Bakanlığı) bilgi talep edilmiş, cevabi bilgiler çeşitli tarihlerde Kurum kayıtlarına girmiştir.

G.1. İlgili Teşebbüs: TRAKYA CAM

- (6) TRAKYA CAM; mimari camlar, otomotiv camları ve diğer ulaşım araçları camları, enerji camları, beyaz eşya camlarının üretimi alanında faaliyet göstermektedir. Bu ürünlerin başlıca alıcıları inşaat, otomotiv, enerji, beyaz eşya, mobilya ve tarım sektörlerinde hizmet vermektedir. Üretim kapasitesi itibarıyla dünyada beşinci, Avrupa'da ise birinci sırada yer almaktadır³.
- (7) TRAKYA CAM Türkiye'nin dört ayrı noktasında bulunan fabrikalarındaki sekiz⁴ "yüzdürme yöntemiyle üretim" (*float*) hattında Türkiye'nin en büyük cam üreticisi olarak faaliyet göstermekte ve bu hatlarda üretilen mamullerle yurt içi piyasasına ve ihracata yönelik satış gerçekleştirmektedir. TRAKYA CAM'ın hisselerinin %70,35'ine ve kontrolüne Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. (ŞİŞECAM) sahip olup, geri kalanı halka açıktır. ŞİŞECAM ise Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kontrolünde bulunmaktadır.

G.2. İlgili Pazar

G.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (8) TRAKYA CAM, ŞİŞECAM'ın düzcam faaliyetlerinin tümünü yürüten bir iştirakidir. TRAKYA CAM, temel camlar (düzcam, buzlu cam, ayna, lamine cam, kaplamalı cam, mimari projelere yönelik camlar), otomotiv camları ve diğer ulaşım araçları camları, enerji camları, beyaz eşya camları gibi hemen hemen tüm düzcam ürün gruplarında pazarda aktif olarak yer almaktadır. Bildirim'de, düzcam ürünleri arasında kullanım amaçları bakımından (otomotiv camları, giydirme camlar, aynalar vb.) herhangi bir ayrıma gidilmemiş, yetkili satıcıların her türlü düzcamı satacakları bir bayilik sistemi öngörülmüştür.
- (9) İlgili pazara ilişkin geçmiş Kurul kararlarında, düzcam ürününe ilişkin alt ürün pazarlarının ayrı pazarlar olarak tanımlanmadığı görülmektedir. Kurulun Trakya Cam-I kararında⁵ düzcamın çeşitli süreçler sonucu nihai ürün niteliği kazandığı tespit edilmiştir. Düzcam plakası uygun ebatlarda kesilerek kullanılabilceği gibi kaplama, temperleme, boyama gibi işlemlerden geçirilerek çok farklı alanlarda kullanılabilir. Bununla birlikte anılan cam ürünleri fiziki olarak düzcam niteliğini kaybetmemekte, farklı ihtiyaçlar ve tercihler altında birbirlerine ikame olarak kullanılabilir. Yine anılan kararda cam ürünlerinin nitelikleri ve kullanım alanları göz önünde bulundurularak ilgili ürün pazarı "düzcam pazarı" olarak tanımlanmıştır. Kurulun TRAKYA CAM'ın Isıcam yetkili üreticileri, yetkili satıcılar ve sanayici müşteriler şeklinde adlandırılan müşteri gruplarıyla akdettiği sözleşmelere ve fiili uygulamalarına yönelik Trakya Cam/Isıcam Muafiyet

Sistemleri'nin üretilmesi amacıyla ısıcam yetkili üreticilerine ve (3) cam ihtiyacı olan diğer camcılara yeniden satış yapmaları amacıyla yetkili satıcılara satılmaktadır. Bildirim konusu Sözleşme TRAKYA CAM ile yetkili satıcılar arasında imzalanacaktır.

² Toplam 20 teşebbüsten bilgi talep edilmiş olup bir teşebbüs tarafından yetkili satıcılık sözleşmesinin sonlandırıldığı beyan edilmiştir.

³ Trakya Cam Yıllık Faaliyet Raporu 2019

⁴ Trakya Cam 2019 4. Çeyrek Yatırımcı Sunumu, syf. 14

⁵ 17.11.2011 tarih ve 11-57/1477-533 sayılı *Trakya Cam-I* kararı

kararında⁶ da ilgili ürün pazarı “düzcam pazarı” olarak belirlenmiştir. Benzer şekilde, Trakya Cam/Düzcam Muafiyet kararında⁷ ve Trakya Cam/Düzcam Muafiyet-II kararında⁸ da ilgili ürün pazarı “düzcam pazarı” olarak tespit edilmiştir.

- (10) Bu çerçevede, konuyla ilgili geçmiş Kurul kararları da göz önünde bulundurularak, ilgili ürün pazarı “düzcam pazarı” olarak belirlenmiştir.

G.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (11) Sözleşme konusu ürünlerin tüm Türkiye’de dağıtım, pazarlama ve satışının yapılabildiği ve ülke genelinde rekabet koşullarında bölgeler bazında belirgin farklılıkların olmadığı göz önüne alınarak, ilgili coğrafi pazar “Türkiye” şeklinde tespit edilmiştir.

G.3. Değerlendirme

G.3.1. 4054 Sayılı Kanun’un 4. Maddesi ve 2002/2 Sayılı Tebliğ Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (12) Bildirim konusu Sözleşme incelendiğinde, yetkili satıcılara rekabet etmeme yükümlülüğü getirildiği görülmüştür. Sözleşme’nin 3.4. maddesi aşağıdaki gibi düzenlenmiştir:

“3.4.1. BAYİ, ŞİŞECAM DÜZCAM’ın ürettiği, sattığı, pazarladığı ürünlerin aynısını veya ürünlere benzer ve rakip nitelikteki ürünleri üretemez, ithal edemez, satamaz, dağıtamaz, stoklarında bulunduramaz ve tanıtımını yapamaz. BAYİ, şirket ortakları veya hissedarları veya çalışanları, ŞİŞECAM DÜZCAM’ın ürettiği, sattığı, pazarladığı ürünlerle rekabet halindeki Ürünleri üreten ve dağıtan şirketlere ortak olamaz, çalışan sıfatıyla görev ifa edemez ve bağlı şirketleri ile de bu tip faaliyetlerde bulunamaz.

3.4.2. BAYİ, ŞİŞECAM DÜZCAM’ın rakibi firmalara ait ürünlere ilişkin olarak ŞİŞECAM DÜZCAM’ın rakibi olan firmalardan bayilik, temsilcilik veya acentelik almayacak ve/veya söz konusu firmalarla benzeri ticari ilişkiler kurmayacaktır.

3.4.3. BAYİ, ŞİŞECAM DÜZCAM’ın rakibi bir firma tarafından üretilen, pazarlanan, dağıtılan veya üretilecek, pazarlanacak, dağıtılacak olan ürüne ait markayı veya bir rakip firmanın unvanını, logosunu içeren malzemeleri işyerinde, işletmesinde, dağıtım araçlarında veya müstemilatında bulundurmayacak, teşhir etmeyecek, buldurmasında veya teşhir edilmesine izin vermeyecektir.”

3.4.4. BAYİ, sözleşme konusu ürünler ve rakip ürünler dışında kalan ürünlerin BAYİ’liğini, ticaretini, üretimini alım-satımını yapmak ister ise, önceden ŞİŞECAM DÜZCAM’a yazılı olarak bildirimde bulunmak ve bu konuda bilgi vermek zorundadır...”

- (13) Sözleşme’nin 9.1. maddesinde yürürlük süresi de düzenlenmektedir. Anılan maddede “Sözleşme’nin süresi yürürlük tarihinden itibaren 2 (iki) yıldır ve Sözleşme bu sürenin sonunda, ŞİŞECAM DÜZCAM’ın ayrıca bir yazılı ve/veya sözlü bildirimde bulunması gerekmeksizin, kendiliğinden sona erecektir. ... ŞİŞECAM DÜZCAM’ın Sözleşme’nin süresinin sona ermesinden en az 3 (üç) ay önce Sözleşme’nin yenileneceğinin BAYİ’ye yazılı olarak bildirilmesi ve BAYİ’nin de (...) 15 (on beş) gün içerisinde (...) yenilenmesini kabul ettiğini yazılı olarak bildirmesi halinde, (...) aynı hüküm ve şartlarla 1 (bir) yıl için yenilenmiş kabul edilir.” düzenlemesi yer almaktadır.

⁶ 24.01.2013 tarih ve 13-07/73-42 sayılı Trakya Cam/Isıcam Muafiyet kararı.

⁷ 02.12.2015 tarih ve 15-42/704-258 sayılı Trakya Cam/Düzcam Muafiyet-I kararı.

⁸ 21.12.2017 tarih ve 17-42/670-298 sayılı Trakya Cam/Düzcam Muafiyet-II kararı.

- (14) Yukarıda yer verilen bu bilgiler ışığında, bildirim konusu Sözleşme'nin rekabet etmeme yükümlülüğü içeren, ancak yetkili satıcılara münhasır bölge tahsisi ve bu kapsamda aktif ve pasif satış yasağı bulundurmeyen bir dağıtım anlaşması niteliği taşıdığı anlaşılmaktadır. Söz konusu Sözleşme ile getirilmek istenen bayilik sistemi, Kurulun 2017 tarihli Trakya Cam/Düzcam Muafiyet-II kararı uyarınca uygulanan ve sözleşme süresi itibarıyla 2020 yılı başında muafiyeti sona eren bayilik sisteminin tekrarı niteliğindedir. Nitekim Trakya Cam/Düzcam Muafiyet-II kararıyla muafiyet tanınan eski sözleşme ile bildirim konusu Sözleşme'nin rekabeti kısıtlayıcı nitelikteki hükümleri birbirinin aynısıdır.
- (15) Düzcam pazarında TRAKYA CAM ile yetkili satıcılar arasında imzalanması öngörülen Sözleşme, yeniden satış fiyatının tespiti, yeniden satış fiyatına minimum sınır getirilmesi ve pasif satışların engellenmesi gibi dikey kısıtlamalar içermemektedir. Bununla birlikte, Sözleşme'nin 3.4. maddesiyle rekabet etmeme yükümlülüğü düzenlenmektedir. Bu düzenlemeyle, bayilere düzcam ürünlerini sadece TRAKYA CAM'dan ya da TRAKYA CAM'ın göstereceği yerden temin etmeye ve doğrudan ve dolaylı olarak rakip ürün üretmemeye, satmamaya, pazarlamamaya yönelik kısıtlamalar getirilmektedir. Bu çerçevede, söz konusu Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğu kanaatine varılmıştır.
- (16) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamındaki dikey anlaşmalar 2002/2 sayılı Tebliğ'de belirtilen koşulları taşımaları kaydıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesindeki yasaklamadan grup olarak muaf tutulmuştur. 2002/2 sayılı Tebliğ'in "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde dikey anlaşmalar "*Üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar*" şeklinde tanımlanmaktadır. Bildirime konu Sözleşme, sağlayıcı konumundaki TRAKYA CAM ile anlaşmanın amaçları bakımından TRAKYA CAM'a göre dağıtım zincirinin bir alt seviyesinde faaliyette bulunacak yetkili satıcıları arasında imzalanacaktır. Yetkili satıcılar TRAKYA CAM'dan tedarik ettiği cam ürünlerini kendi müşterilerine yeniden satacaktır. Sözleşme ile TRAKYA CAM ile yetkili satıcılar arasındaki tedarik ilişkisinin esasları ve yeniden satışın hangi koşullar çerçevesinde gerçekleştirileceğini düzenlemektedir. Yetkili satıcılar, TRAKYA CAM'dan tedarik ettikleri düzcam ürünlerini alt pazardaki toptancılara, perakendecilere ve cam işleyen müşterilere dağıtımını ve satışını gerçekleştireceklerdir. Bu çerçevede bildirim konu Sözleşme, 2002/2 sayılı Tebliğ'in "Kapsam" başlıklı 2. maddesine göre dikey nitelik arz etmektedir.
- (17) 2002/2 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin ikinci fıkrasına göre; "*Bu Tebliğ ile sağlanan muafiyet, sağlayıcının dikey anlaşma konusu mal veya hizmetleri sağladığı ilgili pazardaki pazar payının %40'ı aşmaması durumunda uygulanır.*" Dolayısıyla Sözleşme'nin 2002/2 sayılı Tebliğ'de öngörülen grup muafiyetinden yararlanıp yararlanamayacağına ilişkin olarak, öncelikle "düzcam pazarı"nda sağlayıcı konumundaki TRAKYA CAM'ın sahip olduğu pazar payının değerlendirilmesi gerekmektedir.
- (18) Türkiye'de düzcam üretiminde TRAKYA CAM ve DÜZCE CAM olmak üzere iki teşebbüs faaliyet göstermektedir. Bu iki teşebbüs haricindeki diğer teşebbüsler üretici olmayıp düzcam ürününü yerli üreticilerden satın almakta veya yurt dışından ithal etmektedir.
- (19) Düzcam ürünlerinin son kullanıcıya ulaştırılmasında toptancılar ve cam ürününü işleyip satışını yapan cam işleyici teşebbüsler önemli rol oynamaktadır. Bunun yanı sıra pazarda faaliyet gösteren bu teşebbüslerin alt bayisi ve perakendecisi durumunda olan birçok daha küçük ölçekli teşebbüs de bulunmaktadır.

- (20) Kurulun 2011 tarihli Trakya Cam-I kararında, TRAKYA CAM'ın %70'lerin üzerinde seyreden pazar payı, pazara giriş engellerinin varlığı, yedi "float" hattının sağladığı portföy gücü, ŞİŞECAM grubunun parçası olmaktan kaynaklanan yüksek finansman kapasitesi, Isıcam markasının güçlü imajı ve grubun yıllardır piyasada tek üretici olmasının getirdiği güvenilirlik ile yürürlükte bulunan dış ticaret sınırlandırmaları gibi unsurların etkisiyle düzcam piyasasında güçlü bir biçimde hâkim durumda bulunduğu tespiti yapılmıştır.
- (21) Kurulun 2013 tarihli Trakya Cam/Isıcam Muafiyet kararında ise yukarıda anılan karardaki tespitlerin dayandığı pazar şartlarında dikkate değer bir değişiklik olmadığı değerlendirilerek TRAKYA CAM'ın ilgili pazarlarda önemli bir pazar gücüne sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- (22) Trakya Cam/Düzcam Muafiyet-I kararında, TRAKYA CAM'ın pazardaki konumunu tespit edebilmek amacıyla TRAKYA CAM ve rakiplerinin 2012 ila 2015 yılları arasındaki pazar payları değerlendirilmiştir. Kararda TRAKYA CAM'ın pazarda aldığı payın yanı sıra üretim kapasitesi bakımından Türkiye'nin en büyük üreticisi olduğu, kapasitesiyle cam sanayi yurt içi üretim kapasitesinin %90'ını karşıladığı, ürün gamı ve çeşitliliğinin, mali güç ve marka bilinirliğinin yüksek olduğu, pazara giriş engellerinin ise ithalata konan kotalar ve ek mali yükümlülüklerin varlığı nedeniyle yüksek olduğu tespit edilmiştir.
- (23) Trakya Cam/Düzcam Muafiyet-II kararında ise TRAKYA CAM'ın rakipleri karşısında güçlü bir konumda olduğu görüşü korunmuş, ayrıca 2016 yılında TRAKYA CAM ve rakip ürünlerin pazar paylarına yer verilmiştir.
- (24) Mevcut dosya çerçevesinde 2017, 2018 ve 2019 yıllarının da dâhil edildiği aşağıdaki tablodan görüleceği üzere, TRAKYA CAM satış tutarı üzerinden 2014 yılında %(.....), 2015 yılında %(.....), 2016 yılında %(.....), 2017 yılında %(.....), 2018 yılında %(.....) ve 2019 yılında %(.....) pay ile anılan altı yılda da pazarın lider oyuncusu konumundadır. Pazarda TRAKYA CAM'ın tek yerli rakibi olarak faaliyet gösteren DÜZCE CAM'ın 2019 yılında pazar payı %(.....) ve ithalatın payı %(.....) oranında gerçekleşmiştir. Bu çerçevede 2019 yılında TRAKYA CAM'ın tek yerli üretici rakibi olan DÜZCE CAM'ın yaklaşık (.....) katı pazar payına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 1: Düzcam Pazarındaki Teşebbüslerin Pazar Payları (Satış Tutarı, Bin TL)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Toplam Tüketim	1.409.417	1.515.984	1.688.511	2.848.330	3.200.143	3.855.525
TRAKYA CAM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DÜZCE CAM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İthalat	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TRAKYA CAM Pazar Payı	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DÜZCE CAM Pazar Payı	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İthalat Payı	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: TRAKYA CAM'dan, DÜZCE CAM'dan ve Ticaret Bakanlığından edinilen bilgiler

- (25) Söz konusu verilerden görüleceği üzere, belirlenen "düzcam pazarı"nda Tebliğ'de belirtilen pazar payı eşiğinin aşılması nedeniyle Sözleşme'nin grup muafiyetinden yararlanamadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde çerçevesinde bireysel muafiyet değerlendirmesi yapılması gerekmektedir.

G.3.2. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

- (26) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasında;

"Kurul, aşağıda belirtilen şartların tamamının varlığı halinde teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4 üncü madde hükümlerinin

uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebilir:

- a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,
- b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması,
- c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,
- d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlandırılmaması.”

hükmü yer almaktadır. Bu hüküm çerçevesinde bildirim konusu işlemin bireysel muafiyet alabilmesi için yukarıda belirtilen dört şartın tamamını sağlaması gerekmektedir.

- (27) Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuz'un (Kılavuz) 22 ve devamı paragraflarında da belirtildiği üzere; rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmanın muafiyet korumasından faydalanabilmesi için öncelikle rekabet üzerindeki olumsuz etkisini bertaraf edebilecek düzeyde, malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması şeklinde ortaya çıkacak bir kazanım sunabilmesi gerekmektedir. Bahse konu etkinlik kazanımının objektif olması gerekmekte olup etkinliklerin tarafların sübjektif bakış açıları ile değerlendirilmemesi gerekmektedir. Salt tarafların sahip olduğu pazar gücünün kullanımı ile ortaya çıkan maliyet etkinlikleri dikkate alınmamaktadır. Örneğin, taraflar fiyatları belirlemek ya da pazar paylaşmak için anlaşılırsa üretim miktarını ve böylece üretim maliyetlerini azaltabilirler. Azalan rekabet ayrıca daha düşük satış ve pazarlama giderlerine de sebep olabilir. Bu tür maliyet azalışları çıktı ve tarafların yarattıkları ekonomik değerdeki azalmanın doğrudan bir sonucudur. Bu maliyet düşüşü pazarda rekabetçi bir etki yaratmamakta ve özellikle, varlıkların ve faaliyetlerin bir araya getirilmesi ile bir değer artışına sebep olmamaktadır. Bu tür maliyet düşüşleri, yalnızca ilgili teşebbüslerin kârlarını artırmakta ve bu nedenle 5. madde kapsamında etkinlik kazanımı olarak değerlendirilmemektedir.
- (28) Diğer yandan Kılavuz'a göre; muafiyetin ilk koşulunun amacı, anlaşmayla ortaya çıkacak ve muafiyetin diğer şartları kapsamında sınanacak etkinlik kazanımlarını tanımlamak ve belirlemektir. Bu bağlamda anlaşmayla hedeflenen ekonomik faydaların ve bu faydaların öneminin açıkça belirlenmesi ve doğrulanması gerekmektedir. Anlaşmanın yaratacağı etkinlik kazanımlarının tanımlanması için: a) İddia edilen etkinliklerin yapısının, b) Anlaşma ve iddia edilen etkinlikler arasındaki illiyet bağının, c) İddia edilen her bir etkinliğin gerçekleşme ihtimali ve büyüklüğünün, d) İddia edilen her bir etkinliğin nasıl ve ne zaman ortaya çıkacağına açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Ölçülebilir bir etkinliğin varlığı halinde muafiyetin ilk koşulu kapsamında inceleme yapan veya başvuruda bulunan teşebbüsler etkinliğin ölçüsünü mümkün olduğunca doğru biçimde öngörebilmeli ve gerektiğinde nasıl hesaplandığını detaylı bir şekilde açıklayabilmelidir. Hesaplama kullanılan veriler etkinlik kazanımının gerçekleştiğine ya da gerçekleşeceğine dair yeterli derecede kesinliği sağlamak amacıyla doğrulanabilir olmalıdır. Yeni ya da gelişmiş ürün ortaya çıktığı veya diğer maliyet dışı etkinlik iddialarının öne sürülmesi halinde, ekonomik fayda iddiasında bulunan teşebbüsler meydana getirdikleri ekonomik etkinliğin nedeni ve niteliği konusunda detaylı açıklama getirmelidir.
- (29) Bildirime konu Sözleşme TRAKYA CAM'ın daha önce Rekabet Kurulunun muafiyet kararına konu olmuş ve uygulanagelen yetkili satıcılık sistemini düzenleyen sözleşme ile aynı niteliktedir. Bu çerçevede uygulama sonuçlarının görülebileceği incelenen dağıtım sistemiyle etkinlik kazanımının gerçekleştiğine veya gerçekleşeceğine dair yeterli derecede kesinlik sağlayabilmek adına yapılacak değerlendirmelerin çok daha somut verilerle desteklenmesi gerekirken, yetkili satıcılık sisteminin etkinlik kazanımları

ve iyileşme sağladığına ve bu etkinlik kazanımlarının ve iyileşmenin sübjektif olmaktan öteye geçerek objektif olarak, ekonominin geneline ve tüketicinin tamamına sağladığı katkıya ilişkin olarak teşebbüs tarafından yeterli açıklamaların getirilmediği ve somut verilerin sunulmadığı görülmüştür.

- (30) Yapılan değerlendirme sonucunda; 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (a) ve (b) bendinde yer alan koşulların sağlandığının ortaya konulamaması nedeniyle bildirim konu Sözleşme'ye aynı madde çerçevesinde bireysel muafiyet de tanınamayacağı kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

- (31) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, Rekabet Kurulunun 18.06.2020 tarih ve 20-29 sayılı toplantısında yapılan ilk oylama ile 25.06.2020 tarih ve 20-30 sayılı toplantısında yapılan ikinci oylama sonucunda;

1. Trakya Cam Sanayii A.Ş. ile yetkili satıcılar/bayiler arasında imzalanması öngörülen Yetkili Bayilik Sözleşmesi'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğuna OYBİRLİĞİ ile,
2. 2002/2 sayılı "Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği"nin 2. maddesinde belirlenen pazar payı eşiğinin aşılması nedeniyle, sözleşmenin grup muafiyetinden yararlanamayacağına OYBİRLİĞİ ile,
3. Anılan sözleşmeye 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet de tanınamayacağına OYÇOKLUĞU ile

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere karar verilmiştir.

25.06.2020 tarih, 20-31/382-171 sayılı Karara ilişkin karşı görüş

Trakya Cam Sanayii A.Ş. ile 19 adet bayi arasında imzalanması planlanan Yetkili Bayilik Sözleşmesine muafiyet tanınması talebi üzerine Rekabet Kurulu tarafından Muafiyet Raporu 18.06.2020 tarihinde görüşülmüş, ancak karar yeter sayısı sağlanamadığı için 4054 sayılı Kanun'un 51. maddesi kapsamında ikinci oylamaya kalmıştır. 25.06.2020 tarihli ikinci oylamada - Trakya Cam Sanayii A.Ş. ile yetkili satıcılar/bayiler arasında imzalanması öngörülen "Yetkili Bayilik Sözleşmesi'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğuna, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara ilişkin Grup Muafiyeti Tebliğinin 2. maddesinde belirlenen pazar payı eşliğinin aşılması nedeniyle grup muafiyetinden yararlanamayacağı ve anılan sözleşmeye bireysel muafiyet tanınamayacağına karar verilmiştir.- Yetkili Bayilik Sözleşmesine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5. maddesinde sayılan koşulların tamamını karşılaması nedeniyle bireysel muafiyet tanınabileceğinden aşağıda ayrıntıları sunulan gerekçelerle Kurulumuzun mezkûr kararının 3. maddesindeki çoğunluk görüşüne katılmamız mümkün olmamıştır.

Bilindiği üzere 4054 sayılı Kanunun 5. maddesi uyarınca bir anlaşmanın bireysel muafiyet alabilmesi için iki olumlu, iki de olumsuz koşulun birlikte karşılanması gerekmektedir. 24.06.2020 tarih ve 31165 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 7246 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasında Dair Kanunda aynı koşullar muafiyet için geçerliliğini korumaktadır. Olumlu koşullar kısaca getirilen rekabet kısıtlamalarının, ekonomik ve teknik gelişmeye neden olması ve bundan tüketicilerin yarar sağlaması; olumsuz koşullar ise pazarın önemli bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması ve söz konusu kısıtlamaların olumlu koşulları olan ekonomik ve teknik gelişme dolayısıyla da tüketicinin bundan yarar sağlaması için gerekli olması, yani bu olumlu koşullardaki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlandırılmaması aranır.

Söz konusu karar gerekçesinde yapılan değerlendirme sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (a) ve (b) bendinde yer alan koşulların sağlandığının yeterince ortaya konulmadığı sonucuna varılmıştır. Aksi yönde kanaatimizi ortaya koyma amacıyla bildirim formu ve eki dosyaya sunulan belgeler incelendiğinde,

a. Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması;
Bildirime konu Sözleşme ile yetkili bayilerin TRAKYA CAM ürünlerine yoğunlaşarak gelen talebi daha doğru bir şekilde değerlendirme ve gelebilecek talepleri öngörme olanakları artacaktır. Bu durum ise pazar hakkında daha doğru geri bildirim alan TRAKYA CAM'ın üretim planlamasını daha etkin yapmasını sağlayacaktır. Bu etkinliğin genel olarak ekonomiye yansıyan başlıca faydası talep eğilimleri doğrultusunda ürün çeşitliliğinin ve arzın devamlılığının sağlanmasıdır. Lojistik ve stoklama maliyetlerinin azaltılması ise eşlik eden diğer faydalar arasında sayılabilecektir. Bildirime konu Sözleşme yetkili bayilerin daha fazla sayıda noktaya ulaşmalarına, dağıtım ve lojistik faaliyetlerini daha iyi planlamalarına, ölçek ekonomilerinin ortaya çıkmasına ve dolayısıyla dağıtımın rasyonelleşmesine katkı sağlayabilecektir. Bu hususlar değerlendirildiğinde bildirim konu Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (a) bendindeki koşulu sağladığı görülmektedir.

b. Tüketicinin bundan yarar sağlaması;

Bilindiği üzere Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuzda tüketicinin yarar sağlaması bakımından tüm tüketiciler üzerindeki, anlaşmanın negatif etkilerini telafi edici nitelikte olan genel etkinin dikkate alınması gerekmektedir. Tüketici olarak Sözleşme ile faaliyete geçecek olan dağıtım yapılanmasının tüketicilere sağlayacağı en önemli faydanın, tüketicinin talep ettiği ürünleri en iyi kalitede, en hızlı ve en uygun bir biçimde erişebilme olanağına kavuşmalarıdır. Sözleşme ile sınırlı sayıdaki bayilerin nihai satış noktası sayısına, ürün çeşitliliğine, arzın devamlılığına katkı sağlayarak tüketicinin farklı perakende satış noktaları ve aynı anda farklı

markalı ürünler arasındaki seçim özgürlüğünü arttırabileceği belirtilmiştir. Ayrıca tüketici talebinin daha iyi tartılabilmesinin hem mevcut hem de yeni tasarlanacak ürünler bakımından tüketicilerin eğilimlerine cevap verecek ürün arzını beraberinde getireceği ifade edilmektedir.

Bahse konu Sözleşme ile tüketiciye olumlu yansıması beklenen diğer bir etkinliğin, tüketicinin aldatılmasının engellenmesi olduğu belirtilmiştir. Düzcam ürünü fiziksel özelliklerinden dolayı tüketici tarafından gözle kalite ve marka bakımından ayırt edilemediği, sadece laboratuvar ortamında yapılan birtakım analizler neticesinde ayırt edilebildiği ve bunun sonucu olarak kaliteli düzcamlı ürünü almak isteyen bir müşteriye farklı bir düzcamlı ürünü verilerek müşterinin kolaylıkla aldatılabildiği ifade edilmektedir. Bu hususta birçok şikâyet alındığı belirtilmiştir. Bir başka marka camla karışma olasılığı bulunan düzcamların rekabet etmeme yükümlülüğü dolayısıyla birbirine karışmayacağı ve tüketicinin aldatılmayacağı görülmekte olup, azalan şikâyet geri bildirimleri bunu göstermektedir.

Bu durumda anılan sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (b) bendindeki koşulunu sağlandığı düşünülmektedir.

Sonuç olarak düzcamlı pazarda pazar payı vb. sebeplerle pazarda giriş engellerinin yüksek olmasına karşın; bildirim konu Sözleşme ile sadece yeniden satıcı/toptan seviyede rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmesi, perakende düzeyinde herhangi bir kısıtlamanın olmaması, yetkili bayiler ile aynı segmentte faaliyet gösteren çok sayıda teşebbüsün varlığı, sözleşme süresinin 2 yıl olması düzcamlı pazarda ürün ve dağıtım kanalları bakımından pazarın dinamik bir yapı sergilemesi ve benzeri unsurlar dikkate alındığında, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (c) ve (d) bendinde yer alan "İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması" ve " (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilebilmesi için rekabetin zorunlu olandan fazla kısıtlanmadığı", bildirim konu Sözleşme ile pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kaldırılmayacağı yani iki olumsuz koşulun da sağlandığı görülmektedir.

Yukarıda yer verilen açıklamalar ve değerlendirme çerçevesinde anılan Yetkili bayilik sözleşmesine 4054 sayılı Kanun'un 5. madde kapsamında bireysel muafiyet tanınabileceği kanaati ile kurulun çoğunluk görüşüne katılmam mümkün olmamıştır.

Şükran KODALAK
Kurul Üyesi